

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020

**ЕВРОПЕЙСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОНД ЗА РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ (ЕЗФРСР)**

Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.

- * **Приоритет 1: Стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони**
- * **Приоритет 2: Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони, и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите**
- * **Приоритет 3: Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство**

Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.

- * **Приоритет 4: Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство**
- * **Приоритет 5: Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горското стопанство**
- * **Приоритет 6: Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическо развитие в селските райони**

Мярка 4 „Инвестиции в материални активи“

Цели на мярката:

4.1 Повишаване на устойчивостта и конкурентоспособността на земеделските стопанства;

4.2 Повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на предприятията от хранително-преработвателния сектор;

Обхват на подпомагане:

4.1 Подпомагане на инвестиции в материални и нематериални активи

4.2 Подпомагане на инвестиции в материални и нематериални активи, имащи отношение към подобряване на цялостната дейност на земеделските стопанства и предприятията за преработка на земеделски продукти;

Бенефициенти:

Земеделски производители (физически или юридически лица);

Предприятия от хранително-преработвателната промишленост;

Групи на производители;

Мярка 4 „Инвестиции в материални активи“

Допустими разходи:

Изграждане, придобиване и подобряване на недвижимо имущество, включително чрез лизинг;

Закупуване на нови машини, съоръжения и оборудване, включително компютърен софтуер до пазарната стойност на активите, включително чрез лизинг;

Финансови условия:

Минималния размер на допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро. Максималният размер на допустимите разходи за един кандидат, за целия период на прилагане на Програмата е в рамките на 3 000 000 евро.

Мярка 6 „Развитие на стопанството и стопанската дейност“

Цели на мярката:

- 6.1 Улесняване процеса на създаването на стопанства от млади земеделски производители
- 6.2 Насърчаване на заетостта и разкриване на качествени работни места и запазване на вече съществуващите работни места;
- 6.4 Насърчаване стартирането и развитието на неземеделски дейности в селските райони.

Обхват на подпомагане:

- 6.1 Предоставяне на стартова помощ на млади земеделски производители, на възраст между 18 и 40 години;
- 6.2 Предоставяне на начална помощ за нови неземеделски дейности в селските райони, представени чрез бизнес план.
- 6.4. Подпомагане на инвестиции, свързани с неземеделски дейности на територията на селските райони

Мярка 6 „Развитие на стопанството и стопанската дейност“

Бенефициенти:

6.1 ЗП на възраст между 18 и 40 години;

6.2 и 6.4 ЗП или микропредприятия, ЕТ или ЮЛ, ФЛ - регистрирани по Закона за занаятите;

Допустими разходи:

6.1 Закупуване на машини, съоръжения, оборудване или специализирани транспортни средства, строителство, модернизиране на недвижими дълготрайни материални активи, Закупуване на селскостопански животни, и на земя за земеделска дейност.

6.2 и 6.4 Изграждане, придобиване, или подобрения на недвижимо имущество;

Закупуване на нови машини и оборудване, включително компютърен софтуер;

Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.

Мярка 6 „Развитие на стопанството и стопанската дейност“

Финансови условия:

6.1 Общ размер на помощта 25 000 евро на бенефициент.

Първо плащане - до 12 500 евро след одобрение на молбата за подкрепа;

Второ плащане – изплаща се до 12 500 евро само при коректно изпълнение на заложение в БП дейности;

6.2 Фиксирано плащане, което не надвишава 20 000 евро.

Авансово плащане при сключване на договор;

Второ плащане в година по избор на кандидата при изпълнение на условията, заложиени в договора;

6.4 Минимална стойност на допустимите разходи – 10 000 евро;

Максималната стойност на разходите по проекта – 300 000 евро.

Интензитета на помощта е в размер на 75 % от одобрените разходи но не повече от 200 000 евро.

Мярка 14 „Плащания за хуманно отношение към животните“

Цели на мярката:

Осигуряване на качествени и безопасни храни и покриване очакванията на крайните потребители;

Осигуряване на условия за отглеждане на животните, които не водят до психически или физически стрес, включително осигуряване на безопасни условия за труд;

Обхват на подпомагане:

Помощта ще се предоставя под формата на годишни плащания за покриване частично или изцяло на допълнителни разходи или пропуснати доходи, свързани с изпълнение на доброволни ангажименти, поети за период от 1 до 7 години от земеделски производители, отглеждащи птици, свине, едри преживни животни (ЕПЖ) и дребни преживни животни (ДПЖ). Плащанията се отпускат за доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към животните, които надхвърлят съответните задължителни стандарти съгласно глава I, дял VI от Регламент (ЕС) № 1306/2013.

Мярка 14 „Плащания за хуманно отношение към животните“

Бенефициенти

Земеделски производители, които отговарят на условията за “активен фермер” съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 1307/2013 г. и чиито животновъдни обекти са регистрирани по реда на чл. 137 от Закона за ветеринаро-медицинската дейност.

Допустими разходи

Финансовата помощ, представена по реда на мярката е компенсаторна. Помощта се отпуска за покриване на допълнителни разходи или пропуснати доходи, свързани с изпълнение на доброволно поети ангажименти, свързани с:

Осигуряване на свободна подова площ, осигуряване на изкуствена светлина за 11 часа, използване на фуражи, осигуряване на свободно отглеждане на открито, осигуряване на фураж богат на вкланини и др.

Финансови условия и други специфични условия за мярката

Нивата на подпомагане за отделните животновъдни стопанства ще бъдат определени въз основа на методика.

Мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производителите“

Цели на мярката:

Помощта се отпуска за учредяване на групи и организации на производители в областта на селското производство и горския сектор

Обхват на подпомагане:

Подпомагат се групи и организации и на производители, които упражняват дейността си на територията на цялата страна

Бенефициенти:

Групи и организации на производители, които отговарят на определението „малки и средни производители“ и са регистриране по Търговския закон или Закона за кооперациите на Република България .

Сектори: Зърнено-житни култури, Медицинско и етерично-маслени култури, Зърнено-бобови култури, Технически култури, Картофи, Мляко, Месо, Мед, Биологично произведени продукти, Винено грозде, Яйца, Биотор от червени калифорнийски червеи, Плодове и зеленчуци

Мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производителите“

Финансови условия:

Финансова помощ е под формата на фиксирано годишно плащане, отпускана за не повече от пет последователни години от датата, на която групата или организацията на производителите е призната. Размерът на помощта се изчислява всяка година въз основа на представен бизнес план и се равнява за първата, втората, третата, четвъртата и петата години съответно на 10%, 9%, 8%, 7% и 6% на база годишната продадена продукция от групата/организацията на производителите. Размерът на помощта за всяка група или организация на производителите е не повече от:

- 100 000 евро за първата година;
- 90 000 евро за втората година;
- 80 000 евро за третата година;
- 70 000 евро за четвъртата година;
- 60 000 евро за петата година.

Мярка 8 „Инвестиции в развитието на горските територии и подобряване на жизнеспособността на горите“

Мярката се състои от пет под-мерки:

- 8.1. Залесяване и създаване на горски масиви – разходи за създаване;
- 8.2. Залесяване и създаване на горски масиви – разходи за поддръжка;
- 8.5. Предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития;
- 8.6. Инвестиции, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми;
- 8.7. Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти.

2. Обхват на подпомагане

Изоставени земеделски земи и горските територии на Р България

Мярка 8 „Инвестиции в развитието на горските територии и подобряване на жизнеспособността на горите“

3. Бенефициенти (включително основни условия за допустимост)

- * Физически и юридически лица и местни поделения на вероизповеданията собственици на горски територии;
- * Общини собственици/управляващи горски територии;
- * Юридически лица управляващи държавни горски територии;
- * Юридически лица наематели на горски територии;
- * Сдружения на горепосочените.

4. Допустими разходи

- * Залесяване и поддръжка;
- * Превантивни и възстановителни дейности;
- * Преобразуване на горската инфраструктура и залесяване;
- * Преработка и подобряване икономическата стойност на горите.

Мярка 10 „Агроекология и климат“

1. Цел на мярката

Мярката е насочена към опазване на биологичното разнообразие и предпазване на почвите и водите от замърсяване.

2. Обхват на подпомагане

Под-мярка: 10.1. Плащания за ангажименти свързани с агроекологията и климат

- Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност
- Поддържане на местообитанията на защитени видове в обработваеми земи в с орнитологично значение
- Контрол на почвената ерозия
- Традиционни практики за сезонна паша (пасторализъм)

Мярка 10 „Агроекология и климат“

Под-мярка: 10.2. Опазване на застрашени от изчезване местни породи и сортове, важни за селското стопанство

- Опазване на застрашени от изчезване местни породи, важни за селското стопанство;
- Опазване на застрашени от изчезване местни сортове, важни за селското стопанство;

3. Бенефициенти

- Бенефициентите по мярката са земеделски стопани, които поемат ангажимент да спазват изискванията по управлението за период от 5 последователни години;
- Минималната площ за участие в мярката е 0,5 ха.;
- За дейността „Опазване на застрашени от изчезване местни сортове, важни за селското стопанство“ бенефициенти могат да бъдат и научни институции;

Мярка 11 „Биологично земеделие“

1. Цел на мярката

Насърчаването на биологичното растениевъдство, пчеларство и животновъдство и преходът към този начин на производство ще доведе до намаляване на използването на минерални торове, пестициди и намаляване на замърсяването на почвите и водите.

2. Обхват на подпомагане

В рамките на тази мярка ще се изпълняват следните две под-мерки:

Под-мярка 11.1 „Плащания за преминаване към биологично земеделие за ха ИЗП”

Под мярка 11.2 „Плащания за поддържане на биологичното земеделие на ха ИЗП”

Мярка 11 „Биологично земеделие“

3. Бенефициенти

Бенефициентите по мярката са земеделски стопани поемащи 5 годишен ангажимент.

Земеделските стопани трябва да притежават минимум 0,5 ха за да кандидатстват за подпомагане за биологично растениевъдство.

Земеделските стопани трябва да притежават минимум 20 пчелни семейства за да кандидатстват за подпомагане за биологично пчеларство.

Земеделските стопани трябва да притежават минимум 0,5 ха и минимум 1 животински единици за да кандидатстват за допълнително подпомагане за биологично животновъдство.

Мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и рамковата директива за водите“

1. Цели на мярката

Да допринесе за опазването на биологичното разнообразие в България чрез опазването на видовете и местообитанията в естествената им среда

2. Обхват на подпомагане

Обхватът на мярката ще включва всички земеделски земи и горски територии, попадащи в обхвата на защитените територии по Натура 2000, включително всички земеделски земи, попадащи в обхвата на речен басейн с план за управление

3. Бенефициенти (включително основни условия за допустимост)

*Допустими за подпомагане по тази мярка са земеделски и горски стопани, физически или юридически лица, стопанисващи земеделски земи или горски територии попадащи в обхвата на защитените територии по Натура 2000, както и земеделски стопани стопанисващи земеделски земи попадащи в обхвата на речен басейн с план за управление.

Мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и рамковата директива за водите“

4. Финансови условия

Подпомагането по тази под-мярка ще бъде в рамките на:

- максимум 500 € на хектар на година през първите 5 години;
- максимум 200 € на хектар на година;
- минимум 50 € на хектар на година.

5. Други специфични условия за мярката

- *Земеделските стопани трябва да бъдат регистрирани в ИСАК;
- *Горските стопани трябва да са собственици на горските територии, попадащи в обхвата на Натура 2000.
- *Да спазват на територията на цялото стопанство изискванията на Методиката за прилагане на кръстосаното съответствие.

Мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“

Цели на мярката

- да се компенсират земеделските стопани за пропуснатите доходи и направените допълнителни разходи;
- да продължи използването на земеделската земя и поддържането на ландшафта;
- да се предотврати изоставянето на земята и загубата на биологично разнообразие;
- да се противодейства на обезлюдяването.

Обхват на подпомагане

Землищата от списъка на необлагодетелстваните райони, които са публикувани в НАРЕДБА, приета с ПМС № 30 от 15.02.2008 г.

Мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“

Бенефициенти

*Земеделски стопани - физически лица, еднолични търговци и юридически лица, които:

*Да са с площи регистрирани в ИСАК;

*Да обработват минимум 0,5 ха в планинските райони и минимум 1 ха в районите със съществени природни ограничения и райони със специфични ограничения;

Финансови условия и други специфични условия за мярката

Диференцирани нива на плащания в планинските райони:

0 – 50 ха - 130 евро/ха; за частта над 50 – 100 ха - 70 евро/ха;
за частта над 100 ха - 30 евро/ха.

Диференцирани нива на плащания в райони, различни от планинските:

0 – 50 ха - 130 евро/ха; за частта над 50 – 100 ха - 70 евро/ха
за частта над 100 ха - 30 евро / ха

Мярка 15 „Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите“

Цели на мярката

Да се запази биологичното разнообразие и да поддържат естествените механизми на саморегулация в горите.

Обхват на подпомагане

Обхватът на тази мярка ще включва всички горски територии в България.

Бенефициенти

- *Физически и юридически лица и местни поделения на вероизповеданията собственици на горски територии;
- *Общини собственици/управляващи горски територии;
- *Юридически лица управляващи държавни горски територии;
- *Юридически лица наематели на горски територии; Сдружения на горепосочените.

Мярка 15 „Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите“

Условия за допустимост

- *За под-мярка „Плащания за горски екологични ангажименти, допустим вид дейности са поемане на ангажименти за срок от пет години, свързани с горската екология, които надхвърлят съответните задължителни изисквания;
- *За под-мярка „Подпомагане за запазване и поддръжка на горски генетични ресурси“ допустими са дейности по опазване на горските генетични ресурси.

Финансови условия

По тази под-мярка ще се прилага годишно компенсаторно плащане на площ с размер до левовата равностойност на 200 евро/ха.

Мярка 7: „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“

Цели на мярката:

*Стимулиране на растежа и подобряване на екологичната и социално икономическата устойчивост на селските райони чрез развитие на инфраструктурата и основни местни услуги в селските райони.

Териториален обхват на подпомагане: Мярката ще се прилага на територията на 231 общини в селските райони, с изключение на територията на строителните граници на градовете, които попадат в обхвата на Оперативна програма „Региони в растеж“.

Обхват на подпомагане, бенефициенти и финансови условия :

Малка по размер инфраструктура :

- Левовата равностойност на 5 000 000 евро при извършване на дейности, свързани със:
- изграждане на пазари на производителите;
- изграждане на представителни пазари за живи селскостопански животни и продукти от тях

Мярка 7: „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“

- Левовата равностойност на 3 000 000 евро при извършване на дейности, свързани със:
  - строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища;
  - изграждане, реконструкцията и/или рехабилитацията на водоснабдителни системи и съоръжения;
  - доизграждане (без ново строителство) на канализационната мрежа;
  - изграждане, реконструкция и/или модернизация на съоръжения за оползотворяване на отпадъците от земеделското производство.
- * Левовата равностойност на 1 000 000 евро при извършване на всички други допустими дейности.

Мярка 7: „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“

7.2 Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура, включително инвестиции в енергия от възобновяеми източници и спестяване на енергия

*Общини; Юридически лица с нестопанска цел; Читалища; Общински предприятия; Търговски дружества по Търговския закон чиито собственик на капитала е общината. За Общини, ЮЛНЦ и Читалища се предвижда 100% финансиране в случай, че не е налично генериране на приходи, ако генерират приходи (ЮЛНЦ и Читалища) 75% финансиране. За общински предприятия и Търговски дружества в зависимост от нотифицираната държавна помощ.

7.3 Широколентова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване, пасивна широколентова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколентова инфраструктура и електронно правителство

Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“.

Мярка 7: „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“

7.4 Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението в селските райони, включително за отдих и културни дейности, както и на съответната инфраструктура

*Общини; Общински предприятия; Търговски дружества по Търговския закон чиито собственик на капитала е общината

7.5 Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура

Общини 100% финансиране.

7.6 Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата, ландшафта в селските райони и обекти с висока природна стойност, включително съответните социално-икономически аспекти, както и действия за повишаване на екологичната информираност

Местни поделения на вероизповеданията 100 % финансиране.

Мярка 1 ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ДЕЙСТВИЯ ПО ОСВЕДОМЯВАНЕ

Целта на мярката е повишаване на знанията и подобряване на уменията на земеделските и горските стопани и на заетите лица в техните стопанства.

- 1.1.**   Професионално обучение и придобиване на   умения;
- 1.2.**   Демонстрационни дейности и действия по   осведомяване;
- 1.3.**   Краткосрочен обмен на опит в   управлението   на
          земеделски и горски стопанства и посещения на
          земеделски и горски стопанства.

Мярка 1 ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ДЕЙСТВИЯ ПО ОСВЕДОМЯВАНЕ

ПОДМЯРКА 1.1. ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ПРИДОБИВАНЕ НА УМЕНИЯ

Тип подкрепа

Курсове за обучение

- краткосрочни - 30 учебни часа;
- дългосрочни - 150 учебни часа;
- специализирани - 100 учебни часа за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника.

Семинари

- 6 учебни часа;
- 8 учебни часа;
- 18 учебни часа

Мярка 1 ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ДЕЙСТВИЯ ПО ОСВЕДОМЯВАНЕ

ПОДМЯРКА 1.1. ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ПРИДОБИВАНЕ НА УМЕНИЯ

Бенефициенти

Условия за избираемост - за курсове

- **Висше училище** – професионални направления, посочени в мярката
- **Професионална гимназия** – професионални направления, посочени в мярката
- **Център за професионално обучение** – професионални направления, посочени в мярката
- **За специализираните курсове** – *допълнително изискване* - валидно разрешително от Министъра на земеделието и храните по Наредбата за придобиване и отнемане на правоспособност за работа със земеделска и горска техника

Условия за избираемост - за семинари

- Освен горепосочените, и **научни институти в областта на селското стопанство и горите**

**Мярка 1 ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ДЕЙСТВИЯ ПО
ОСВЕДОМЯВАНЕ
ПОДМЯРКА 1.2. ДЕМОНСТРАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ И ДЕЙСТВИЯ ПА
ОСВЕДОМЯВАНЕ**

Бенефициенти

Условия за избираемост

- **Висше училище** – професионални направления, посочени в мярката
- **Професионална гимназия** – професионални направления, посочени в мярката
- **Научен институт в областта на селското стопанство и горите**

Мярка 1 ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ДЕЙСТВИЯ ПО ОСВЕДОМЯВАНЕ

ПОДМЯРКА 1.3. КРАТКОСРОЧЕН ОБМЕН НА ОПИТ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИ И ГОРСКИ СТОПАНСТВА И ПОСЕЩЕНИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИ И ГОРСКИ СТОПАНСТВА

Тип подкрепа

Посещения на земеделски стопанства (ПЗС):

- Организиране на групи от ЗС и провеждане на ПЗС с цел запознаване с конкретен проблем и обмяна на опит;
- Продължителност на ПЗС – *Делегиран акт на ЕК*;
- Избор на стопанството – задачи, практики и обекти за представяне;
- Стопанинът представя и демонстрира;
- Дискусия с участниците в посещението.

Мярка 1 ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ДЕЙСТВИЯ ПО ОСВЕДОМЯВАНЕ

ПОДМЯРКА 1.3. КРАТКОСРОЧЕН ОБМЕН НА ОПИТ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИ И ГОРСКИ СТОПАНСТВА И ПОСЕЩЕНИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИ И ГОРСКИ СТОПАНСТВА

Бенефициенти

Условия за избираемост

- **Висше училище** – професионални направления, посочени в мярката
- **Професионална гимназия** – професионални направления, посочени в мярката
- **Център за професионално обучение** - професионални направления, посочени в мярката
- **Научен институт** в областта на селското стопанство и горите
- **Неправителствена или браншова организация** с предмет на дейност в областта на селското стопанство или опазване на околната среда

Мярка 2 КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

Целта на мярката е да се подпомогнат земеделските стопани и горските стопани да подобрят устойчивото управление и общата ефективност на своите стопанства чрез използването на консултантски услуги, както и да бъдат създадени условия за обучение на консултантите по въпросите на изменението на климата, опазване на околната среда и ефективно използване на ресурсите.

Мярката ще се прилага със следните подмерки:

- 2.1. Помощ за осигуряване на консултантски услуги**
- 2.3. Подкрепа за обучение на консултанти**

Мярка 2 КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

ПОДМЯРКА 2.1. ПОМОЩ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

Тип подкрепа

По подмярката се подкрепят два вида консултантски услуги:

❁ **А. Консултантски услуги за земеделски стопани, включително млади земеделски стопани – консултантските пакети (КП)** Във всеки пакет по приоритетна област се включват задължителни и допълнителни елементи.

❁ **Б. Консултантски услуги за горски стопани – един вид консултантски пакет (КП)**
В пакета се включват задължителен и допълнителен елемент.

Мярка 2 КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

ПОДМЯРКА 2.1. ПОМОЩ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

Бенефициенти

- **Доставчиците на консултантски услуги - консултантски организации по мярката.**
- **Консултантските услуги - в полза на земеделските стопани, младите стопани, съгласно определението в програмата и горските стопани.**

Условия за избираемост

- Подходящи ресурси от квалифициран персонал;**
- Редовно обучен персонал;**
- Консултантски опит;**
- Надеждност по отношение на обхвата на консултантските пакети.**

Мярка 2 КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ

ПОДМЯРКА 2.3. ПОДКРЕПА ЗА ОБУЧЕНИЕ НА КОНСУЛТАНТИ

Тип подкрепа

Обучението на консултантите - дейности за обучение за консултанти, ангажирани за консултантските дейности по подмярка 2.1 от организациите, доставчици на консултантски услуги.

Обучението на консултантите ще включва два вида обучителни дейности – семинари до три дни или курсове до четири седмици.

Бенефициенти

Бенефициенти по подмярката са доставчиците на обучение за консултанти, които се определят като обучаващи организации по подмярка 2.3.

Мярка 16 СЪТРУДНИЧЕСТВО

ПОДМЯРКА 16.1. ПОДКРЕПА ЗА СФОРМИРАНЕ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ОПЕРАТИВНИ ГРУПИ В РАМКИТЕ НА ЕПИ ЗА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ И УСТОЙЧИВОСТ

Бенефициенти

- Оперативни групи в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост, които изпълняват конкретен иновативен проект.

Условия за избираемост

- ✿ Оперативната група се създава от *минимум два субекта*, които са организации от следния вид:
  - Научен институт или висше училище в областта на селското стопанство или горите;
  - Неправителствена организация с предмет на дейност в областта селското стопанство, водите или храните;
  - Земеделски стопанин или земеделски стопани;
  - МСП в областта на преработката на храни;
  - Консултантска организация с предмет на консултантската дейност в областта на селското стопанство или храните.

Мярка 16 СЪТРУДНИЧЕСТВО

ПОДМЯРКА 16.4. ПОДКРЕПА ЗА ХОРИЗОНТАЛНО И ВЕРТИКАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ ВЪВ ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО И РАЗВИТИЕТО НА КЪСИ ВЕРИГИ НА ДОСТАВКИ И МЕСТНИ ПАЗАРИ

Тип подкрепа

Подкрепата се предоставя за **хоризонтално и вертикално сътрудничество** между участниците във веригата на доставки за изграждането и развитието на **къси вериги на доставки и местни пазари** и за дейности на местно равнище за **популяризиране**, свързани с развитието на късите вериги на доставки и местните пазари.

■ **Къси вериги на доставки** - в случай, че веригите на доставки включват не повече от един посредник между селскостопанския производител и потребителя.

„Посредник” е субект, който изкупува продукцията от селскостопанския производител с цел продажбата ѝ. Посредник в къса верига на доставки може да бъде или търговец на дребно или преработвател, в случай че е купил продуктите от селскостопански производител.

■ **Местни пазари** - В случай, че местните пазари:

- ✓ *ползват единствено къси вериги на доставки:* предоставянето на подпомагане се определя от изискването да са изпълнени условията, свързани с късите вериги на доставки.
- ✓ *не се изграждат единствено от къси вериги на доставки* - за да са допустими за подпомагане трябва да са изпълнени допълнителни условия.

Мярка 16 СЪТРУДНИЧЕСТВО

ПОДМЯРКА 16.4. ПОДКРЕПА ЗА ХОРИЗОНТАЛНО И ВЕРТИКАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ ВЪВ ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКИ ЗА ИЗГРАЖДАНЕТО И РАЗВИТИЕТО НА КЪСИ ВЕРИГИ НА ДОСТАВКИ И МЕСТНИ ПАЗАРИ

Бенефициенти

Бенефициенти са юридически лица, обединяващи участници, които осъществяват хоризонтално и вертикално сътрудничество:

- за изграждането и развитието на къси вериги на доставки или местни пазари;
  - за дейности на местно равнище за популяризиране, свързани с развитието на късите вериги на доставки и местните пазари.
- * Специфичните характеристики на късите вериги на доставки ще бъдат допълнително уточнени в делегиран акт на Комисията в съответствие с член 83 от Регламент (ЕС) № 1305/2013.
- * В същия делегиран акт ще се определят и характеристиките, които правят местните пазари допустими за подпомагане.

Тематична подпрограма за развитие на малките стопанства

Национална дефиниция за малко стопанство

- Икономически размер – измерен в стандартен производствен обем (СПО) от 2 000 до 7 999 евро
- Размер на използваната земеделска площ (ИЗП) до 10 ха
- Регистрация като земеделски производител.

Броят на малките стопанства, към които е насочена Тематичната подпрограма е 85 770 (23,2% от всички стопанства в България)

Тематична подпрограма за развитие на малките стопанства

❖ Тематична подпрограма за “малките” земеделски стопанства

Стратегическата цел на Тематичната подпрограма е подпомагане на реструктурирането, повишаване на жизнеспособността и устойчивото развитие на малките земеделски стопанства (85 770 съгласно възприетата дефиниция). Тази стратегическа цел, като предизвикателство ще се постига чрез интервенции в две приоритетни области:

1. Улесняване реструктурирането и модернизацията на малките стопанства;
2. Поощряване на кооперирането и интегрирането на малките стопанства в селскостопанската и хранителната верига.

Посредством мерките включени в Тематичната подпрограма и гарантираният бюджет в размер на 82 млн. евро в същата ще се предостави възможност на малките земеделски стопанства да получат консултации, обучение, изготвяне на проектни предложения както и по-облекчени условия за кандидатстване за подпомагане по отделните мерки, включени в Подпрограмата.

Тематична подпрограма за развитие на малките стопанства

Избор на мерки

Тематичната подпрограма включва два типа мерки:

1. Мерки, които са специфични за подпрограмата и за тях ще могат да кандидатстват само малки стопанства от целевата група:
  - ▶ Консултантски услуги, услуги по управление и услуги по заместване в стопанство;
  - ▶ Инвестиции в материални активи;
  - ▶ Развитие на стопанствата и предприятията.

Мярка 4. Инвестиции във материални активи

Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства”

Цел

По тази подмярка се подпомагат материални и нематериални дълготрайни инвестиции, които водят до подобряване на икономическата устойчивост и резултати на стопанството.

Бенефициенти

Земеделски производители, които отговарят на дефиницията за малки стопанства

Допустими разходи

Инвестиции в материални и нематериални дълготрайни активи, които водят до подобряване на икономическата устойчивост и резултати на стопанството в т.ч. реконструкция и модернизация на сгради; закупуване на оборудване, машини и съоръжения; създаване на трайни насаждения; достигане на нововъведени стандарти и др.

Мярка 4. Инвестиции във материални активи

Подмярка 4.2. „Инвестиции в преработващия сектор/маркетинга/развитието”

Цел

Повишаване производителността на труда, подобряване на качеството, добавяне на стойност и преработка на земеделска продукция.

Бенефициенти

Земеделски производители, които отговарят на дефиницията за малки стопанства

Допустими разходи

Инвестиции в материални и нематериални дълготрайни активи свързани с преработка и маркетинг на земеделски продукти в т.ч. за създаване или модернизация на съществуващи мощности за преработка; създаване и/или модернизация на капацитета на местните мрежи за прибиране, приемане, съхранение, климатизиране, сортиране и пакетиране на земеделска продукция; за опазване на околната среда/климата; за системи за управление на качеството; за преработка на биомаса; за нововъведени стандарти и др.

Мярка 4. Инвестиции във материални активи

Подмярка 4.4. „Инвестиции в непроизводствени дейности”

Цел

Насърчаване на дейностите свързани с постигане на агроекологичните цели и целите свързани с опазване на околната среда и поддържане на климата.

Бенефициенти

Земеделски производители, които отговарят на дефиницията за малки стопанства

Допустими разходи

Инвестиции в материални и/или нематериални активи за капиталови дейности в рамките на ангажиментите по агроекологията и климата и Натура 2000; за ограждане и други работи за улесняване управлението по опазването, включително системи за защита на водите и почвата; за възстановяване на влажни зони; за възстановяване на елементите и функциите на ландшафта.

Мярка 6. Развитие на стопанства и предприятия

Подмярка 6.3 „Начална помощ за стартиране на стопанска дейност за развитие на малки стопанства”

Цел

Преструктуриране на земеделските стопанства и устойчивото им развитие.

Бенефициенти

Земеделски производители, които отговарят на дефиницията за малки стопанства

Допустими разходи

Помощта се оказва като фиксирана сума, която може да се изразходва за инвестиции и текущи разходи, необходими за постигане на целите, определени в бизнес плана.

Мярка 6. Развитие на стопанства и предприятия

Подмярка 6.4 “Инвестиции в създаването и развитието на неземеделски дейности”

Цел

Насърчаване развитието на неземеделски дейности за подобряване на качеството на живот в селските райони.

Бенефициенти

Земеделски производители отговарящи на изискванията за малки стопанства

Допустими разходи

Инвестициите за стартиране или развитие на неземеделски дейности в селските райони в т.ч. за селски туризъм; местно занаятчийство; преработка и маркетинг на земеделски продукти, при които крайният продукт не е включен в Анекс I; производство и/или преработка на неземеделски стоки и материали; предоставяне на услуги за всички икономически сектори и населението.

Водено от общностите местно

развитие/ЛИДЕР

Мярка 19

- ❖ **Подходът ВОМР** през програмния период 2014 – 2012 г. се прилага на ниво община или обединение на съседни общини.

Всяка стратегия за водено от общностите местно развитие обхваща територия с население между 10 000 и 150 000 жители.

- ❖ **Подхода „отдолу-нагоре“** през новия програмен период е наречен „Водено от общността местно развитие“ поради възможността за многофондово подпомагане. Стратегиите за местно развитие на местните инициативни групи включват мерки и схеми за безвъзмездно финансово подпомагане.

Водено от общностите местно

развитие/ЛИДЕР

Мярка 19

Под-мерки по мярка “Водено от общностите местно развитие”:

19.1 Под-мярка “Помощ за подготвителни дейности”;

19.2 Под-мярка “Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие”;

19.3 Под-мярка “Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни групи за действие”;

19.4 Под-мярка “Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие”;

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

**Дирекция „Развитие на селските райони“
Министерство на земеделието и храните**

<http://www.mzh.government.bg/>

<http://prsr.government.bg/>